

GALAKTIKA

430. SCI-FI // FANTASY // WEIRD

ANAMARIA
BORLAN

VARGA
L. LÁSZLÓ

ULBRICH // HORVÁTH // ROGER
// KEVERESCHÁN // MOORE

HOL A HIDROGÉN-FORRADALOM?

A KOZMIKUS HÁLÓ ÉS A TEJÚT

PÁRHUZAMOS VILÁGOK

A FANTASZTIKUM LEGJAVA

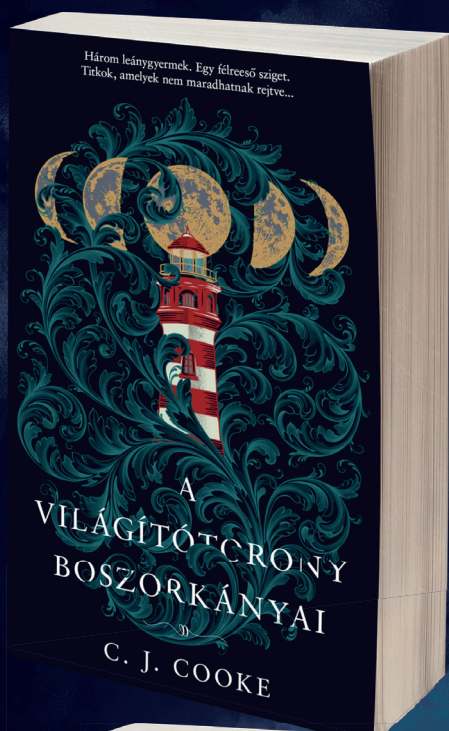
ELŐFIZETŐKNEK
CSAK
2490 Ft
HAVONTA

ÁRA: 2990 FT // 8 €

MINDET MEGVETTED MÁR?

WWW.GALAKTIKABOLT.HU

A HAZUGSÁG korszakába léptünk. Nem hihetünk már másoknak, lassan nem hihetünk magunknak sem. Nem hihetünk abban, amit hallunk, látunk, olvasunk.

Néhány médium kivételével a hírek címei már nem közölnek információt, csak sejtetnek valamilyen tartalmat, lehetőleg szenzációs formában, hogy mindenképp rákattints. A tényekről, azok valóság- vagy igazságtartalmáról ne is beszéljünk.

Három év alatt a mesterséges intelligencia erodálta az igazságot, sőt a valóságot. Egyre nehezebb kiválasztani a valós tartalmat, egyre többet kell utána kutatni. Ebben még az MI sem segít, hallucinál, ha nem talál információt, akkor gyakran kitalál. Annyira meg akar felelni a kérdezőnek, hogy inkább valamit hablatyol. Muszáj minden mondatát ellenőrizni. Néha több munkát jelent ez az ellenőrzés, mintha mi néztünk volna utána. Hol van az még, hogy társ legyen, amire támaszkodhatunk?

Eljutottunk oda, hogy már nem hihetünk a fotóknak, és egyre kevésbé a videóknak. Ömlik a lájkvadász hamis képi és videótartalom, és addig így is lesz, amíg ebből pénzt lehet csinálni,

Egyetlen érték marad majd: a hitelesség. Amit egyre nehezebb megőrizni. Már ha van valaki, aki akarja, szeretné, vagy egyáltalán megpróbálja.

Hogy fogja ezt a világ átvészelné? Még nem tudom.

Kovács „Tücsi” Mihály
tudományos szerkesztő

Tiszteletbeli főszerkesztő: **Kuczka Péter**

Főszerkesztő: **Dr. Mund Katalin**

Lapigazgató: **Burger István**

Irodalmi szerkesztő: **Németh Attila**

(irodalom@galaktika.hu)

Tudományos szerkesztő: **Kovács „Tücsi” Mihály**

(kovacs.tucsi.mihaly@gmail.com)

Olvasószerkesztő: **Athén Melitta, Kasza Magdolna,**

Nágel Tünde

Kommunikáció: **Valentin Réka**

tel.: **06-70/944-8181** (kommunikacio@galaktika.hu)

Irodavezető: **Rövidné Szép Mónika**

(szerkesztoseg@galaktika.hu)

Kreatív igazgató/címlap: **Varga Balázs**

A TANÁCSADÓ TESTÜLET TAGJAI:

Dr. Lukács Béla fizikus, a KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója

Dr. Juhász Árpád geológus, a TV2 tanácsadója

Dr. Almár Iván csillagász, úrkutató, a Nemzetközi Asztronautikai Akadémia SETI munkacsoportjának tagja, a nemzetközi SETI bizottság korábbi alelnöke

Réz András esztéta

S. Sárdi Margit irodalomtörténész, egyetemi docens, a Magyar SciFitörténeti Társaság elnöke

Alföldi István ex-ügyvezető igazgató, Neumann János

Számítógép-tudományi Társaság

Juhász György tartalommarketing-szakértő

Szerkesztőség: **1024 Bp., Fény u. 2.**

Tel: **06-1/457-02-50** // Nyitva: **H–P 10–16 óra között**

Kiadó: **Metropolis Media Group Kft.**

Felelős kiadó: **a Kft. ügyvezető igazgatója**

Készült az EPDB Nyomtatási Központ Zrt.-ben

Felelős vezető: **Gellér Ágoston József vezérigazgató**

Telefon: **1/371-4630**

E-mail: konyvgyartas@epdb.hu

www.epdb.hu

Előfizethető: kedvezményesen egy évre (12 szám, partneri kedvezményekkel) **29 880 Ft (2490 Ft/hó)** // Galaktika XL (12 Galaktika XL, partneri kedvezményekkel): **53 880 Ft/év (4490 Ft/hó)**

Partnereinknél a digitális Galaktika **1200 forint/db**

Az előfizetés teljesíthető átutalással: **Erste Bank**

11600006-00000002-03092158 vagy rózsaszín postautalványon a **Metropolis Media Group Kft, 1535 Bp. Pf. 746.** címre.

A megjegyzés rovatba kérjük beírni a kedvezményezett nevét és postázási címét!

Kanadában és az Egyesült Államokban előfizethető a **Pannonia**

Könyvesboltban: www.pannonia.ca // e-mail: info@pannonia.ca

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

HU-ISSN 0133-2430

TÁMOGATÓINK:

Támogatja
a Magyar Kultúraért
Alapítvány

NOVELLÁK

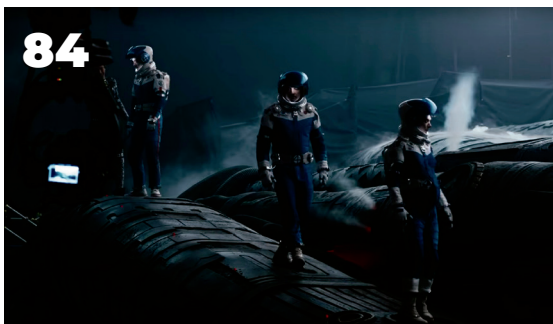
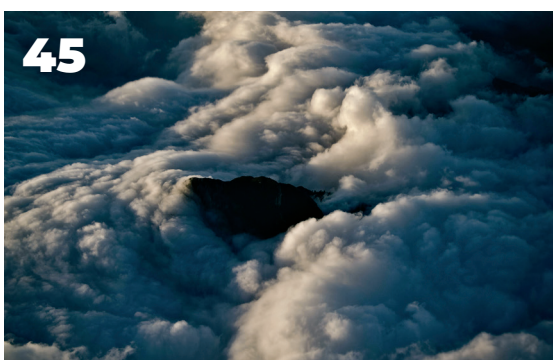
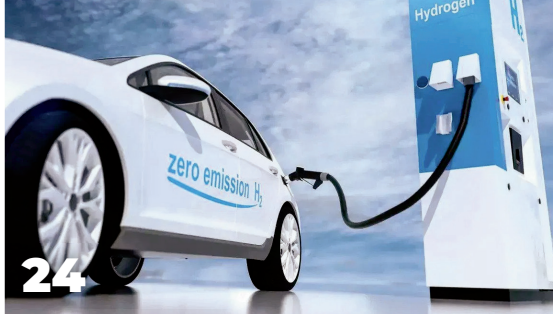
- 6 Bernd Ulbrich:** Az évforduló (első rész)
- 28 Horváth István:** A tórém
- 36 Frank Roger:** A jó élet
- 46 Varga L. László:** Az egymillió dolláros laposfogó
- 72 Anamaria Borlan:** Gemini
- 88 Kevereschán András:** Vérhold
- 104 Frank Frankfort Moore:** A Northavon Priorátus furcsa históriája

CIKKEK

- 24 Fókusz**
- 34 Zöld jövő**
- 42 Gondolatátvitel**
- 45 Zöld jövő**
- 68 Zene**
- 70 Obszervatórium**
- 84 Film**
- 86 Színház**
- 98 Képregény**

GALAKTIKA XL

- 115 Varga L. László:** A Nyugat hajnala
- 167 Varga L. László:** Márti jövőügynök lesz
- 182 Varga L. László:** A gyilkos nyulak esete
- 200 Zsoldos Endre:** Párhuzamos világok

„HA ÉRDEKEL A SÖTÉTSÉG, BIZTOS
LEHETSZ BENNE, HOGY A SÖTÉTSÉG IS
ÉRDEKLŐDIK IRÁNTAD!”

SZÜRREÁLIS KELET-EURÓPAI NOIR!

RENDELD MEG ITT: WWW.GALAKTIKABOLT.HU

A LEHANGOSABB HANG

Az élő koncertek, a tűzijátékok és a stadionok tomboló tömegei veszélyesen magas hangerőt érhetnek el – olyan hangosat, hogy maradandó halláskárosodást okozhatnak. De mi volt a lehangosabb hang, amit valaha a Földön rögzítettek?

A válasz attól függ, hogy mit értünk „hang” alatt, és hogy beleszámítjuk-e a régi történelmi jelentéseket, vagy csak a modern tudományos eszközökkel végzett mérésekre hagyatkozunk.

A Krakatau (más néven Krakatoa), egy indonéz vulkanikus sziget 1883-as kitörését gyakran a történelem lehangosabb hangjának tartják. Az emberek több mint 3000 kilométerről hallották a robbanást, és a barométerek a világ minden táján rögzítették a nyomáshullámot. A kitörés harmadik robbanása 160 km-re a kitörés helyétől becslések szerint elérte a 170-180 decibelt – ez elég volt ahhoz, hogy maradandó halláskárosodást okozzon. 64 km-es távolságban még dobhártyákat is megrepsztett, jelentették a tengerészek.

A negyedik, végső robbanás a becslések szerint 310 decibeles lehetett volna. A hangerő elméleti határa azonban 194 decibel, e felett már nem hang-, hanem nyomáshullámok, lökéshullámok terjednek.

A HÓVAL BORÍTOTT pusztaság végtelenjében elveszve feködött az állomás. Három gömbegység simult a fehérségbe, rácsos árbóc magasodott följük. A leszállópályát fény-szórók vették körül. Sugaraik a párolgó ammónia és metánkristályok gomolygásából tükröződtek vissza. A köd tengerébe alászálló úrhajó a megnyugvás pontját kereste.

Elcsitult a hajtóművek dübörgése. Megszűnt a hajótest rezgése, látszólag beleolvadt a csendbe.

Elsőként Gould kelt fel a helyéről. Nagyot nyújtózkodva felkiáltott:

– Na, te bolygó, tárd fel a titkodat, már ha őrzöl bármit is!

Simak egy gyors pillantást vetett a társára.

– Csend! A földet érés pillanata számomra szent! Olyan ez nekem, mintha ájulásból térnék magamhoz.

Gould halkan felnevetett.

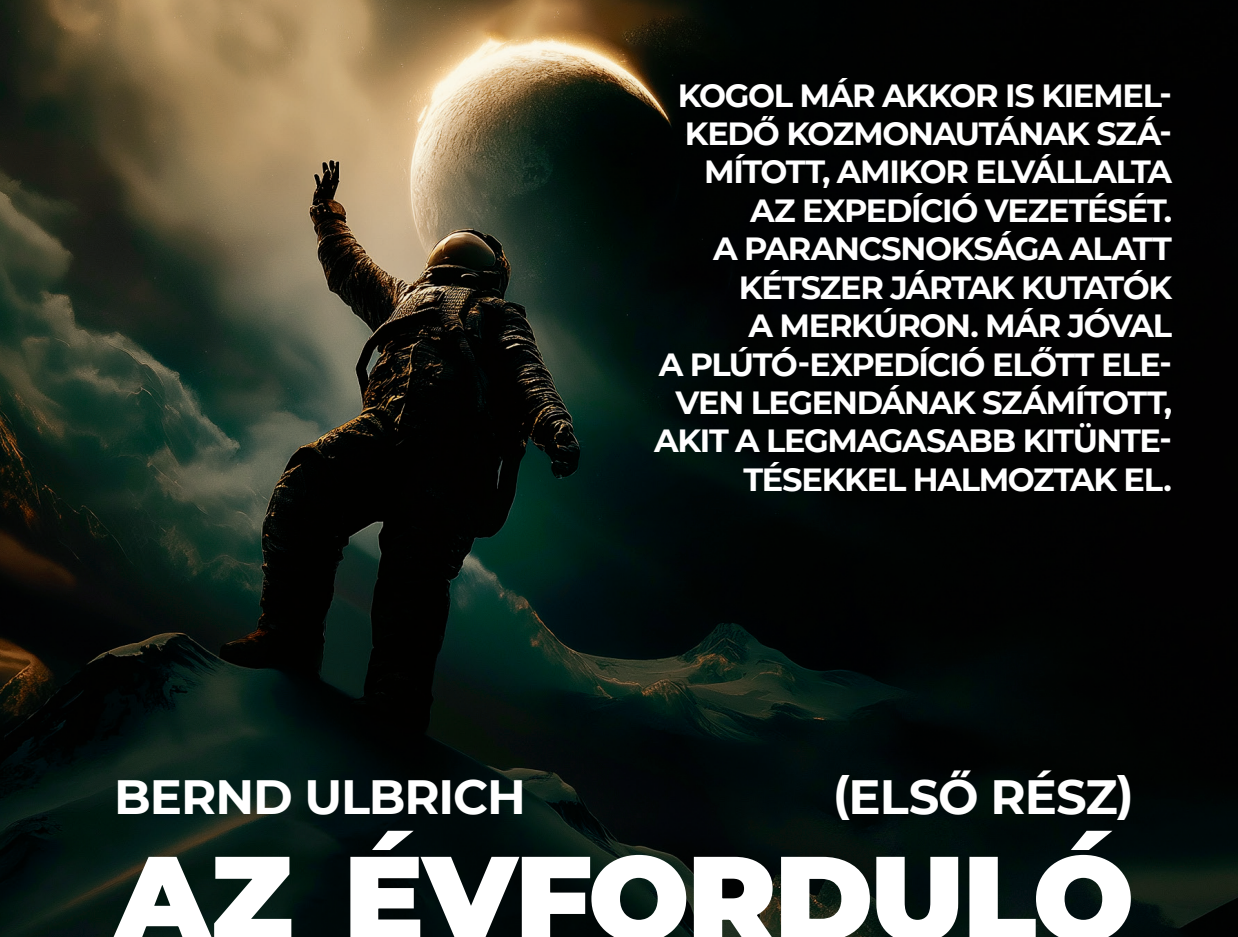
– Ízlések és pofonok, ugye? Jól ismerem azt az érzést, amikor újra tartozom valahová. Bármilyen is a talpunk alatt, szilárd a halmazállapota. Ha rálépünk, tartja magát. Összeköt.

– Így csakis olyan valaki beszél, aki éppen most szállt le. – A képernyőről az állomás előjárójának szögletes arca mosolygott rájuk. – Ha eltöltesz itt tíz hónapot, már egész más szemmel nézed a Plútót.

– Hahó! – kiáltotta Gould. – Üdvözöllek és öllelek! A Nap rátok, penészvirágokra is sütni fog egyszer. Esküszünk, hogy a Földön még így van. Barátaim, a kozmonauták legfontosabb tulajdonsága, hogy hisznek és reménykednek.

Wladimir Schuster elnevette magát.

– Mi meg a tudomány két ragyogó elméjét vártuk. Üdvözlünk titeket! Gyertek ki

KOGOL MÁR AKKOR IS KIEMEL-
KEDŐ KOZMONAUTÁNAK SZÁ-
MÍTOTT, AMIKOR ELVÁLLALTA
AZ EXPEDÍCIÓ VEZETÉSÉT.
A PARANCSNOKSÁGA ALATT
KÉTSZER JÁRTAK KUTATÓK
A MERKÚRON. MÁR JÓVAL
A PLÚTÓ-EXPEDÍCIÓ ELŐTT ELE-
VEN LEGENDÁNAK SZÁMÍTOTT,
AKIT A LEGMAGASABB KITÜNTE-
TÉSEKKEL HALMOZTAK EL.

BERND ULBRICH

(ELSŐ RÉSZ)

AZ ÉVFORDULÓ

gyorsan a kasztniból, mielőtt felmeleged-
ne a pia!

A szél elsöpörte a havat a sziklákról.
Odasiettek a főépülethez. Gouldban a moz-
gás egyfajta régóta hőn áhított energiát
ébresztett fel. Lefárasztotta az ürrepülés
egyhangúsága. Bár Simakkal jól lehetett
beszélgetni, de csak komoly dolgokról.
Az itteni munkájukra már a Földön fel-
készültek.

A főzsilipben a fogadtatás túlszárnyalta
minden várakozásukat. Férfiak szakálla
karcolta meg Gould arcát, amire a nők ajka
vitt fel balzsamot. Még Simak is jókedvűen
nevetett, és mindenkit többször megölelt.
Szétosztották az ajándékokat, amire ismét
ujjongás, ölelések és puszik jelentették a vá-
laszt. Gould számára kellemes erőfeszítés
volt az órákon át tartó ünnepi étkezés. Ren-
getegszer mondtak tósztot. A köszöntések

közötti időt régi és új történetekkel töltöt-
ték ki. Hihetetlen ragyogásban tündököl-
tek az arcok. A meleg, az étel és az alkohol
lakkréteggé álltak össze, amitől tündöklő
erőt kaptak a színek és élénkebbé váltak a
gondolatok.

Már csak eltompulva hallotta a hango-
kat. Valóra vált, amire számított, friss volt
a sok új benyomás, és mindettől beletántor-
gott a csendbe.

Valamikor aztán elcsitult a jóllakott
beszélgetés. Ugyanakkor senki sem érezte
magát annyira kimerültnek, hogy nyugo-
vóra térjen. Mintha mindenki kielégíthe-
tetlen mohósággal egy újabb csúcspontra
várt volna, mert az este mámora folytatást
követelt. Túl ritkán adódott alkalmuk az
ilyesmire. Szűk helyen összezárva egész
nap csak a megszokott arcokat láthatták,
senki mást.

Wladimir Schuster megkocogtatta a po-
harát.

– Vendégeink nem veszik rossz néven,
hogy csak keveset tudunk a személyükről
és a terveikről. Természetesen iskolás ko-
runk óta mind jól ismerjük Kogol nevét.
Hiszen róla nevezték el a bázisunkat. Csak
hát, ahogy az lenni szokott, minél többször
hallunk valamiről, annál gyorsabban elfe-
lejtjük a részleteket és a tényeket. – A mo-
soly miatt még vörösebben ragyogott az
arca. Pillantása a magának az esti beszélge-
tés során a jókedvű társaság ösztönzésének
dacára is csak néhány rövid, bár szellemes
választ megengedő Simakon állapodott
meg. – Légy oly kedves, barátom, hogy
megmutatod, hogyan látja egy történész az
eseményeket. Jómagam utoljára vagy húsz
esztendővel ezelőtt foglalkoztam vele. Ki-
nek ne kellett volna fogalmazást írnia erről
a témáról: „A személyiség szerepe a koz-
mosz meghódítása során”? Pontosan úgy,
ahogy ti valamennyien, én is a mi nagysze-
rű Kogolunk példáját dolgoztam fel.

Megjátszott kétségbeeséssel rázta meg a
fejét.

– Elég pocsek lett a végeredmény.

A jelenlévők hangos kacagásban törtek ki.

Simak és Gould gyorsan összenézett.
Utóbbi örült annak, hogy a társa magára
vállalja a válaszadást. Tudta, Simak szereti
az ilyesmit. Kettőjük közül egyértelműen ő
volt a jobb szónok. Útitársa fürkésző tekin-
tettel körbenézett.

– Ahogyan azt tudjátok, jövőre emléke-
zünk meg a nagyszerű kozmonauta halá-
lának 200. évfordulójáról. Ennek kapcsán
azt a feladatot kapta az egyetemünk Csil-
lagásztörténeti Tanszéke, hogy állítsunk
össze egy monográfiát. Kogol életének és
munkásságának fontos pontját jelenti az a
katasztrófa, amelyik során életüket vesz-

tették a Plútó-expedíció tagjai. Arra ké-
szülünk, hogy megvizsgáljuk a történelmi
események helyszínét. Pontosan úgy, ahogy
körültünk mindenki más, mi is abban
reménykedünk, hogy megtaláljuk a Nagy
Barlang bejáratát. Ettől eltekintve is élet-
tel telik meg a munkánk. A monográfiával
szélesebb publikumot célzunk meg és aktu-
alizált történelmi képet akarunk nyújtani.
A külső bolygók kutatását hosszú időn át
számos feltétel akadályozta meg. Mindenki
számára nyilvánvaló, hogy egy efféle ha-
talmatlan vállalkozásra csakis egy egységbe
forrt és a békés fejlődésre összpontosító vi-
lág ereje elegendő. Az első ilyen erőfeszítést
Kogol expedíciója jelentette a Plútóra.

Mintha Simak a bevezetőjével csendes
elmélkedésre szólította volna fel a jelen-
lévőket. Pillantásuk arra ösztönözte a be-
szélőt, hogy folytassa, mivel mindenkit
nyomasztó érintettséggel töltött el annak a
tudata, hogy csak alig néhány száz kilomé-
ter választja el őket a tragikus események
helyszínétől.

– Kogol már akkor is kiemelkedő koz-
monautának számított, amikor elvállalta
az expedíció vezetését. A parancsnoksága
alatt kétszer jártak kutatók a Merkúron.
Már jóval a Plútó-expedíció előtt eleven
legendának számított, akit a legmagasabb
kitüntetésekkel halmoztak el. Hírneve da-
cára sem volt még azonban az a legendás
úrkutató, akire az utókor – e szót legjobb
értelmében használva – emberfeletti sze-
mélyiségként emlékezhetett volna.

*Hogyan keletkeznek a legendák? – töp-
rengett Gould. – Ki hozza létre őket?*

Egyértelműnek tűnt számára, hogy vala-
ki *megalkotja* ezeket. Mi más oka lehetne
annak, hogy míg egyes személyiségek zse-
nialítására a feledés homálya borul, addig
valaki más hírneve fennmarad?

A múltban a hatalmasságok és a gazdag támogatók használták fel a legendákat. Ki lépett a helyükre? Sejtette a választ, de nem állt össze a kép. Nem valószínű, hogy egyedül Kogol kora teremtett mítoszt magának, hiszen minden időszaknak szüksége van hősökre.

– Minden kornak megvannak a maga hősei – folytatta Simak. – Az ilyenek jellemzői sosem változnak. Minden hős egy olyan hidegfejű, rámenős alak, aki az intelligenciájára és egy kevés szerencsére támaszkodva sikeresen egyensúlyoz a vakmerőség és a megfontoltság között húzódó hegygerincen. Annyira ritka az olyan személyiség, akiben mindez egyszerre megtalálható, mint a kristálytiszt gyémánt.

Hatalmasat villant a szeme.

– Próbáljátok megérteni egy efféle kombináció történelmi jelentőségét! – Olyan mozdulatot tett, mintha meg akart volna ragadni egy láthatatlan dolgot. – A véletlen lesz a törvényszerűség motorja.

Pillanatnyi szünetet tartott.

– A katasztrófát egyedülként túlélő ember tulajdonságai közé tartozik az átlagon felüli intelligencia, a vaskemény egészség és az emberfelettinek tűnő akaraterő, valamint a rendkívül hatékony érzékszervek. Művészi érzékenységről a legrangosabb világirodalmi művek közé tartozó naplója tesz tanúbizonyságot. Az ilyen ember csakis egyetlen úton halad, mégpedig nyílegyenesen. Távol állnak tőle a kiskapuk és az intrikák. Olyan erkölcsi tisztaságra támaszkodik, amelyik alapjául a nyílt, makulátlan jellem szolgál. Úgy halad előre a maga útján, hogy közben egyetlen pillantást sem vet a háta mögött meghúzódó bizonytalanságra és félelemre. Mégis mitől kellett volna tartania? Lepergett róla az irigység és a rosszindulat.

A többiek talán már nem figyeltek eléggé? Vagy éppenséggel a nagy odaadásuk miatt tűnt fáradtnak az arcuk? Gould úgy vélte, ennek inkább a fárasztó ünneplés lehetett az oka. Őt magát kifejezetten lekötötte Simak előadása, bár a társa Kogol jellemét a jól ismert tényeket elismételve írta le. Szenvedélyes hangvétele azonban a szavait minden korlát mögül felszabadító odaadásról árulkodott. Simak előadása élettel teli képeket vonultatott fel.

– Az úrutazás nehézségek nélkül ment végbe. A tervezett munkákat az előírásoknak megfelelően végezték el. Repülés közben újukra bocsájtották a nagy bolygók holdjait felkutató szondákat. Az űrhajó fedélzetén remek volt a hangulat.

Úgy tűnt, hogy a leszállással véget ért az utazás legveszélyesebb része. A munkanaplók részletekbe menően bemutatják a napi programot. Legalábbis egészen addig, míg felfedezték a barlangot. A legénység felét összevonták egy nagyszabású felfedező vállalkozásra. Kogol maga állt az indulók élére.

Mi ma tudjuk, hogy milyen helyzetbe kerültek. A fedélzeten maradó legénységhez azonban csak töredékes információ jutott el. Végül ezek is megszűntek, mivel – ahogy azzal ma már tisztában vagyunk – a fő barlangból, a nagy üregből nem jutnak ki a rádiójelek. A hátramaradottak nem tördtek Kogol utasításával, hanem segíteni próbáltak a bajtársaiknak. Az történt, amire csak a szolgálati előírások számítanak, viszont éles ellentétben állt a józan paraszti ésszel. – Simak elmosolyodott. – Egyesített erővel sem sikerült kiszabadítani a többieket. Éppen ellenkezőleg, így valamennyien csapdába kerültek.

A történelemtudomány nem őrizte meg annak az űrhajóban maradt személynek, ↵

egy nőnek a nevét, aki, mivel úgy vélte, hogy valamennyi bajtársa meghalt, elvezítette az önuralmát. Még elküldött egy utolsó rádióüzenetet a Földre, majd öngyilkosságot követett el. Az üzenete összefüggéstelen módon írta le az eseményeket. Csak azért tudjuk, hogy mi történt, mert később Kogol feltárta és kiegészítette az összefüggéseket.

Gould egy mozdulattal csendre intette Simakot. Körbepillantva a tekintetével kért elnézést a többiektől. A kutatóállomás parancsnokát szólította meg:

– Mi a helyzet? A kutatóprogram részeként keressük azt a barlangot?

Valamilyen okból kifolyólag Schuster szánakozva nézett vissza rá.

– Hova gondolsz, barátom? Húszévente valakinek eszébe jut a katasztrófa, és azt követeli, hogy folytassuk a kutatást. Ha megígéritek, hogy közöttünk marad, akkor elárulhatom, hogy a kutatóállomás minden új legénysége a saját szakállára is kiment megkeresni. Természetesen erre nincs mindig lehetőség. Viszont nagyjából évente egyszer kiküldünk egy kisebb kereső egységet. Egyfajta sportként kezeljük, ugye értitek?

Gould egy biccentéssel jelezte, hogy elégedett a válasszal.

– Na de mi is történt? – vette fel újra Simak a történet fonalát. – Kogol emberei rábukkantak egy kiterjedt, föld alatti labirintusra. Valahol a hegyek alatt találták meg az elképesztő méretű csarnokot, azt a hatalmas barlangot, amelyikben pont úgy, mint egy hermetikusan lezárt buborékban, megmaradt az egykori vulkáni tevékenységre utaló, mérges gázokból álló légkör.

Bizonyára jól ismeritek a járatok leírását. Tudjátok, hogyan záródott el a barlang a kinti vákuumtól.

Derűs arccal körbenézett, mintha így próbálná felbátorítani a jelenlevőket.

– A lejáratot azonban még a legjobban felszerelt szakértőkből álló, későbbi expedícióknak sem sikerült ismét megtalálniuk.

Belekortyolt a poharába, mert már nagyon kiszáradt a szája.

– Abban a geológiai óriásüregben kifejlődött egyfajta kezdetleges állat- és növényvilág. Ott élnek azok a félelmetes szörnyek, amelyek Kogol embereivel is végeztek. A vállalkozás parancsnokának leírása szerint egyfajta repülő polipokra hasonlítanak, melyek csápjai között hártya feszül. Iszonyatos mennyiségben támadnak. Érintkezéskor olyan folyadékot választanak ki magukból, ami szétmarja a védőruhák anyagát. Ezt a jelenséget a vegyészek egy fermentatív katalitikus reakcióval magyarázzák. A rémségek ellen gyakorlatilag nincs ellenszer. Mintha mindegyiknek hét élete lett volna. Az akkori sugárvetőknek csak korlátozott volt az erejük. A lövedéket használó tűzfegyverek semmit sem értek. Ha egy szörnyet nagy nehezen megöltek, több százan tódultak a helyére.

Az első támadás során tizenkét ember vesztette életét. Borzasztó, kegyetlen módon haltak meg. A túlélők, majd a segítségükre érkező társaik egy elbarikádozható nyílású oldalsó barlangban találtak menedéket.

Ebben a helyzetben egy emberhez nem méltó küzdelem robbant ki a víz és az oxigén miatt. Kogol minden erejét beleadva megpróbálta jobb belátásra bírni a többieket. Végül nem látott más kiutat, csak azt, hogy feláldozza magát. Azt remélte, még akkor is, ha sikertelen marad a kitörési kísérlete, követendő példát mutat emberi nagyságból és állhatatosságból a társainak, akiknek mindezek hatására talán

visszatér a józan eszük, és ragaszkodnak emberi mivoltukhoz. Valakinek ki kellett merészkednie, hogy olyan sok oxigénnel térhessen vissza, amennyi lehetővé teszi valamennyiük visszavonulását. Találtak ugyanis egy ellenszert a szörnyfajok leküzdésére: az oxigént.

Na de ki lesz annyira vakmerő, hogy feláldozza a saját szűkös levegőtartalékát, miközben nem tudhatja, eljuthat-e a kijáratig anélkül, hogy közben a maradék oxigénjét felhasználva az utolsó métereken fulladjon meg? Nem lehet arra számítani, hogy segítség jön az űrhajóból. Minden perc számít. Kogol nem habozott. Igazi hősiességről tett tanúbizonyságot.

Arra készült, hogy az értékes oxigénjét fegyverként használva jusson fel a felszínre.

A terve sikerrel járt!

Olyan kevés oxigénnel, amennyi egy csekélyebb akaraterejű embernek három kilométerre sem lett volna elegendő, ő megtett tízet. Eljutott az űrhajóhoz. Ott még arra sem maradt ideje, hogy feldolgozza az utolsó társuk öngyilkosságát.

Oxigéntartályokkal megpakolva sikerült visszajutnia a barlangba. Mit érezhetett az iszonyatos látványt megpillantva? Valamennyien meghaltak. Elpusztította őket az ember ember elleni küzdelem.

Egy gyengébb személy kétségbeesett volna, egy hitványabb ember a feladást választja, Kogol azonban visszatért a Földre.

Simak vett egy mély lélegzetet. Mintha csak a záró gondolatot szeretné aláhúzni, végigsimította a homlokát.

– Ötven társának halála hatalmas súllyal nehezedik rá. Nyugtalan, alkotó évtizedek következnek. A parancsnoksága alatt még több fontos expedíció is eljut a Jupiter holdjaira. Kogol csodálatra méltó bátorságról, hatalmas jóságról és az emberi esendőség

iránti végtelen megértésről tanúbizonyságot téve mindig készen állt arra, hogy erejét a kudarcot vallók megsegítésére használja fel. Azt hiszem, a személyét övező legendákat azok az emberek alkották meg, akikkel ekkoriban találkozott.

Rámosolyog Gouldra.

– Soha többé nem tért vissza a Plútóra. Köztiszteletnek örvendő, kilencvenhat éves korában hunyt el a Földön.

Jó darabig egyetlen jelenlévő sem merészkedett arra, hogy megtörje a hallgatás varázsát. Végül valaki megszólalt:

– Bizonyára fontos, hogy milyen ember meséli el az ilyen történetet. Őszintén megmondom, nekem már nagyon elegendő volt a régi legendákból, ezért elnyomtam magamban és elfelejtettem őket. Most viszont éppenséggel úgy érzem, hogy Kogolban egy személyes jó barátomat veszítettem el. Egy bizalmasomat. Ezért köszönettel tartozunk neked.

E szavak kifejezték valamennyi jelenlévő gondolatait és érzelmeit. Némán egyetértettek velük.

Még Gould is, aki kívülről tudta az események láncolatát, most új kapcsolatot fedezett fel a történelmi alakkal. Ezt az intim egységet átvitte a társára. Lebecsülte Simakot. Talán benne nincsen meg ugyanaz a céltudatosság, mint a példaképében? Ugyanaz az erő és összpontosító kitartás? Tény, hogy még fiatal és helyenként éretlen. De vajon nem áldozná fel magát? Úgy vélte, igen. Na de mit jelentsen mindez, ha nem lesz esélye a bizonyításra? Ebben a pillanatban azt érezte, hogy minden korábbinál közelebb áll a bajtársához. Talán nem egyformán szenvedtek mind a ketten azokra a szerencsétlenekre gondolva, akik nem találtak kiutat kétségbeejtő helyzetükből, és vadállatként ugrottak egymás torkának? ↪

Talán nekik nincs joguk a megértésre? Nem lenne szabad megbocsátásban reménykedniük, meg abban, hogy engedélyt kapnak az életben maradásra?

Mikor adja fel az ember az élet méltóságába vetett hitét?

Ha Kogolnak sikerült volna akár csak egyetlen bajtársa életét is megmentenie, hogyan létezhetek volna tovább? Rájuk zúdult volna a többiek halála miatti szégyenkezés, hiszen a szörnyűséget az ő gyengeségük is okozta.

Ezeket a kérdéseket azonban csupán a hálsókabinjuk négy fala között merete kimondani. A válasza várva Simak felé fordult.

A fal színe jól kiemelte a kozmonauta profilját. A halvány fényben szürke árnyalatot kaptak a vonásai, és ez a szín a haja tövében még jobban elmélyült. A megszokottnál is beesettebbnek tűnt az arca, és a homlokán elmélyültek a ráncok. Vonaluk az orr ívelésében ismétlődött meg. Ez a látvány Gouldot egy filozófus vagy egy költő halotti maszkjára emlékeztette. Nem sikerült azonban felidéznie magában az illető nevét. Mindegy, mert így is tiszteletre méltónak tűnt a komoly arc. Fiatalsága dacára is öntudat sugárzott belőle. Miközben Gould rádöbrent erre, ismét elfogta a készítés társa magabiztosságának megingatására.

– Tényleg komolyan kérdezed? – hallotta meg Simak hangját. – Sok mindennel együtt tudunk élni. Azt hiszem, mindazzal, ami elképzelhető. A múlt eseményei egyre távolodnak. Ezt te talán nem sokkal jobban tudod nálam?

– Ha ez tényleg igaz rád – felelte Gould –, akkor nem igazán értelek.

Simak felnevetett, és az árnyéka groteszk torzulással utánózta.

– Mit gondolsz Randomról?

– Random professzorról?

Simak halkan kuncogott.

– Ugye nem várod el tőlem, hogy nagyobb tisztelettel emlegetsem a Csillagászattörténeti Tanszék vezetőjét?

– Ez most mégis hogy jön ide?

– Nem ok nélkül jutott az eszembe. Tudod te azt, hogy a prof tulajdonképpen miből él?

– Nem.

Simak nevetve odafordult Gould felé. Kezével megtámasztotta a fejét, és alaposan szemügyre vette kollégáját.

– Ne vedd tőlem rossz néven, de bármennyire is tisztetem a munkásságodat, mégis az az érzésem, te úgy jutottál a mostani feladatodhoz, mint Szűz Mária a gyerekéhez.

Gould nem szokott hozzá, hogy Simak így beszéljen vele. A hangvételében volt valami, amit nem lehetett bajtársi csipkelődésnek tekinteni. Gyanakodva várakozni kezdett. Csendben maradt. Simak majd folytatni fogja. Gould úgy vélte, most végre lehetősége nyílik majd egy másik oldaláról is megismernie a munkatársát.

Tovább várakozott, de amikor Simak semmit sem mondott, végül mégis ő szólalt meg:

– Ez mégis mit jelentsen? Mintha nem tudnád! – Olyan szavakat keresett, amelyekkel provokálni tudná Simakot. – Mégis hogy lehet egy ilyen feladatot kapni? Felkérlik rá az embert, mégpedig azért, mert nagyra becsülik. Tehát Random tisztel engem.

Úgy tűnt, hogy Simak jókedvűen pislog. Talán csak egy árnyék, a fény visszatükröződése keltette ezt a hatást.

– Komolyan foglalkoztál az első Holdra szállás politikai hátterével. Azzal, hogy 1969-ben Armstrong, Aldrin és Collins feljutott oda. Nagyon jó munkát végeztél.

– Ezzel meg mire célzol? – Gould felült.
– Te talán nem foglalkoztál ugyanilyen lelkesedéssel az első Marsra szállással? Bossel és Field látványos útjával?

Simak nevetése még ingerültebbé tette.

– Na, ezt most jól megmondtad: *lelkesen* foglalkoztunk valamivel! Milyen szép gondolat! Azért olyan gyönyörű, mert nincs benne az a csúnya szó, hogy „egyoldalúan”. Aztán azért is nagyszerű, mert nem csak ránk vonatkozik, Simak történészre és dr. Gouldra. Mindezt rajtunk kívül még valaki tudja, ha más nem is, de bizony maga Random professzor. A tudás összeköt minket! Igen, ő sokra tart minket. Azért, mert könnyen kezelhetőek vagyunk. Ugyanolyan könnyen, mint Bossel és Field volt. Belénk nevelték a becsvágyat, a halálos nagyra-vágyást. Mi arra törekszünk, hogy rászolgáljunk Random professzor megelégedett bizalmára.

– De nagyon cinikus vagy! – figyelmeztette Gould.

– Így van, vagy nincs így? – csattant fel Simak.

– Mi sohasem hamisítottuk meg a történelmi tényeket.

– Az túl durva lett volna – felelte Simak.
– Elegendő, ha megfelelően interpretáljuk őket. Történelmi tény, hogy a két amerikai életét vesztette a Marson. Erre rámondhatjuk, hogy elkerülhető lett volna és akkor ők ketten áldozati rangra emelkednek. Minnyivel csekélyebb mértékben lenne vonzó ez a besorolás, ha elkerülhetetlennek nyilvánítanánk a halálukat?

– Ezek csak az emberi megítélés kérdései – ellenkezett Gould csekély meggyőződéssel.

– Úgy tűnik, téged boldoggá tesz, hogy ezúttal nem kell ilyesmivel foglalkoznunk.

– Téged talán nem?

Távol-keleti blokkunkban Park Csan-vuk legújabb filmje, a *Nincs más választás*, Kuroszava Kijosi öt filmjének áttekintése, kritika a *Nezha – A lázadó démon legendája* című animációról; Interjú Atom Egoyannal low-budget munkáiról, személyes filmkészítési módszerekről, házi videókról; *Csendes barát*: Enyedi Ildikóval beszélgetünk varázslatos filmjéről.

– Le akarok doktorálni.

Simak hátrahanyatlott, és közben lekapcsolta a világítást.

Gouldnak csak túl későn villant be, hogy elfelejtett rákérdezni Randomra. A sötétben jól hallotta a társa halk, egyenletes légzését. Mit tudott Simak a főnökekről?

Random a legfontosabb kortárs Kogol-kutatónak számított, sőt talán minden idők legkomolyabb szakértőjének.

Megtiszteltetés ez a megbízatás – gondolta Gould. – *Nem kérdezősködünk, ha éppen egy kiváltásban részesülünk.*

